

ZAĻĀ IEPIRKUMA KRITĒRIJU PIEMĒROŠANA PROJEKTĒŠANĀ UN BŪVNICĪBĀ

Lektors: Anda Kursiša, sertificēta arhitekte, MBA
Stud. MSc Danube University Krems Austria
Biedrības Passive House Latvija Valdes priekšsēdētāja
Vides ministrijas KPFI Tehniskā eksperte

IEVADS

Zaļais iepirkums projektēšanā un būvniecībā ir gan rekomendējošs dokuments, gan solis uz domāšanas veida maiņu par ilgtspējīgām nākotnes investīcijām.

Kritēriji izstrādāti, vadoties pēc VIDM Klimata pārmaiņu Finanšu Instrumenta pieredzes, Eiropas valstu labas prakses paraugiem (Austrija, Lielbritānija), un ar EEZ finansējuma atbalstu.

Zaļā iepirkuma kritēriji ietver pilnu aprites ciklu:

- materiālu ieguve;
- projektēšana un būvdarbi;
- ekspluatācija;
- otrreizējai izmantošana un utilizācija.

ZAĻĀ IEPIRKUMA VIDES MĒRĶI

Ietekmes uz vidi samazināšana – katra nopirktā prece vai pakalpojums atstāj ietekmi uz vidi visās tās aprites cikla stadijās:

ražošana – lietošana – pārstrāde otrreizējai izmantošanai vai noglabāšana atkritumu izgāztuvē;

Sociālo uzlabojumu veicināšana – ar iepirkumu procedūrā iestrādātu nosacījumu palīdzību iespējams nodrošināt labākus darba apstākļus, piemēram, būvniecībā, vai nodrošināt jaunbūves pieejamību invalīdiem;

Budžeta ietaupījumi – plānojot iegādāties kādu preci vai pakalpojumu, vispirms tiek izvērtētas reālās vajadzības, tādējādi samazinot iepirkumu apjomu. Otrkārt, tiek izdarīts preces aprites cikla izmaksu novērtējums. Tādā veidā iespējams ņemt vērā visus faktorus (ne tikai preces vai pakalpojuma sākotnējo cenu, bet arī ekspluatācijas un radīto atkritumu apsaimniekošanas izmaksas) un galarezultātā panākt līdzekļu ekonomiju.

LIKUMISKAIS IETVARS

Ieteikumi videi draudzīgas būvniecības veicināšanai,
apstiprināti LR MK, 22.12.2008.

Videi draudzīga iepirkuma rokasgrāmata

http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/buying_green_handbook_lv.pdf

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2008/98/EK,
19.11. 2008., Par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu.

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2010/31/EK,
19.05.2010., Par ēku energoefektivitāti.

Energopārvaldības sistēma EnPs EN ISO 16001, no 2011. gada.

I ZAĻĀ IEPIRKUMA KRITĒRIJI

Zaļā iepirkuma kritēriji jāievēro visā ēkas aprites cikla laikā, sākot no būvniecības ieceres brīža, un būves ekspluatācijas laikā; kā arī rūpējoties par būvē izmantoto materiālu potenciālu pārstrādi, vai vismazāko kaitējumu videi nākotnē.

Zaļā iepirkuma kritēriju apakšpunktu uzskaitījums ir rekomendējošs, un katras būves kontekstā atbildīgi jāpārskata.

Precīzi sastādīti Zaļā iepirkuma kritēriji ir pamats Līguma izpildes nosacījumiem, tiem jābūt skaidri izteiktiem Paziņojumā par iepirkumu, lai pretendentiem būtu saprotamas visas saistības.

1. ENERĢIJAS PATĒRIŅŠ (1-9)

- 1.1. Noteiktas enerģijas patēriņa robežvērtības uz 1 m²/gadā apkurei, karstā ūdens sagatavošanai un ventilācijai
- 1.2. Noteiktas norobežojošo konstrukciju siltuma caurlaidības koeficienta U robežvērtības
- 1.3. Noteiktas prasības termisko tiltu ierobežošanai
- 1.4. Noteikta ēkas konstrukciju gaiscaurlaidības koeficienta robežvērtība
- 1.5. Noteiktas prasības enerģiju taupošam apgaismojumam
- 1.6. Noteiktas prasības klātbūtnes sensoru pielietošanai apgaismojumam un ventilācijai
- 1.7. Pieprasīts uzstādīt enerģiju taupošas sadzīves un tehnoloģiskās iekārtas
- 1.8. Noteikta prasība uzstādīt atsevišķus enerģijas skaitītājus patērētājiem
- 1.9. Noteiktas enerģijas ekonomijas prasības ārējam apgaismojumam

1. ENERĢIJAS PATĒRIŅŠ (10-18)

- 1.10. Noteiktas enerģijas ekonomijas prasības ēkas inženiertehniskajām iekārtām
- 1.11. Rekuperācijas ventilācijas iekārtām noteikts efektivitātes koeficients, ne zemāks par 75%
- 1.12. Prasības apkures un karstā ūdens sagatavošanas sistēmām
- 1.13. Noteiktas prasības ēkai kopumā, ēkas daļām, vai materiāliem: par zemu vai „0” līmeņa CO₂ izmešu tehnoloģiju pielietojumu
- 1.14. Noteiktas prasības atjaunojamo enerģijas resursu pielietošanai
- 1.15. Noteiktas prasības projekta un būvdarbu tehniskos risinājumus izstrādāt, ņemot vērā nākotnes enerģijas ekonomijas darbu iespējas
- 1.16. Noteiktas prasības enerģijas ekonomijai būvdarbu laikā
- 1.17. Noteikta prasība ēkas nožūšanu pēc apdares darbiem nodrošināt bez apkures
- 1.18. Noteikta prasība savlaicīgi veikt ēkas gaiscaurlaidības testu

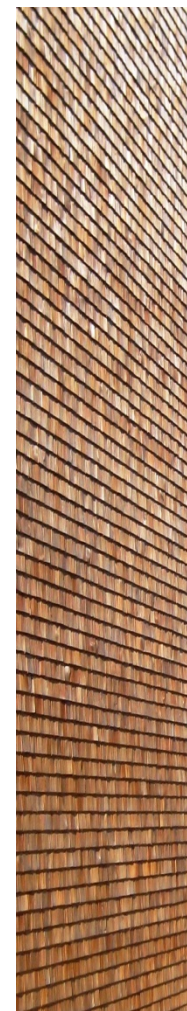
2. IEKŠTELPU KLIMATS UN LIETOTĀJA KOMFORTS

- 2.1. Noteikts normatīvais gaisa apmaiņas koeficients telpās
- 2.2. Noteiktas prasības telpu temperatūras režīmam
- 2.3. Noteikta nepieciešamība pēc iekštelpu klimata regulēšanas sistēmas (temperatūra, gaisa apmaiņa)
- 2.4. Noteiktas telpu akustiskās prasības
- 2.5. Noteiktas prasības telpu dabiskajam izgaismojumam

3. BŪVNICĪBAS UN APDARES MATERIĀLU PIELIETOJUMS

- 3.1. Noteikta prasība pēc detalizētām materiālu specifikācijām galvenajiem būvmateriāliem
- 3.2. Noteikta prasība pēc vietējiem materiāliem
- 3.3. Noteikta prasība pēc videi draudzīgiem materiāliem, no atbildīgi vadītiem ražošanas procesiem
- 3.4. Noteikta prasība būvmateriālu atkārtotai izmantošanai, būvobjektā vai citiem mērķiem
- 3.5. Noteiktas prasības materiālu izturībai un garantijas laiks
- 3.6. Noteikta prasība materiālu un būves detaļu savienojumu mezglu izturībai un ilgmūžībai
- 3.7. Noteikta prasība pielietot materiālu aprites cikla aprēķinu
- 3.8. Norādīti izslēdzamie un kaitīgie materiāli, pārraudzības un kontroles pasākumi

4. ŪDENS RESURSU LIETOŠANĀ

- 4.1. Noteikta prasība pielietot ūdeni taupošas sadzīves iekārtas
- 4.2. Noteiktas prasības notekūdeņu savākšanas sistēmai, un piesārņojuma kontrolei
- 4.3. Noteiktas prasības notekūdeņu atkārtotai (pelēkā ūdens) izmantošanai pēc attīrīšanas vai lietus ūdens izmantošanai
- 4.4. Noteiktas prasības siltuma atgūšanai no notekūdeņiem
- 4.5. Noteiktas prasības ūdens patēriņa uzskaitēi un kontrolei
- 4.6. Noteiktas prasības noplūdes vietu kontrolei
- 4.7. Noteiktas prasības teritorijas apūdeņošanas sistēmām
- 4.8. Noteiktas prasības transportlīdzekļu mazgāšanai
- 4.9. Noteiktas prasības ilgtspējīgai ūdens saimniecībai (kompleksi pasākumi 4.1.-4.8.)
- 4.10. Noteiktas prasības ūdens ekonomijai būvdarbu laikā

5. TERITORIJAS IZMANTOŠANA

- 5.1. Noteiktas prasības jaunbūves vai rekonstrukcijas ekoloģiskās ietekmes samazināšanai un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai
- 5.2. Analizēta ēkas izvietojuma analīze pret debespusēm, izsauļojums un dienasgaisma
- 5.3. Analizēta centralizēto komunikāciju pieejamība
- 5.4. Noteikta objekta infrastruktūras ietekme uz vidi, apzaļumojums, ietekme uz ainavu
- 5.5. Noteiktas prasības zemes gabala reģenerācijai un piesārņojuma samazināšanai

6. PIESĀRŅOJUMA KONTROLE

- 6.1. Noteiktas prasības siltumnīcefekta gāzu emisiju (t.sk. CO₂) emisiju samazinājumam
- 6.2. Noteiktas prasības gaismas piesārņojuma kontrolei nakts laikā
- 6.3. Noteiktas prasības kaitīgo vielu noplūdes risku samazināšanai
- 6.4. Noteiktas prasības trokšņa līmeņa kontrolei
- 6.5. Noteiktas prasības putekļu ierobežošanai

7. TRANSPORTS

- 7.1. Analizēta sabiedriskā transporta un pakalpojumu pieejamība
- 7.3. Noteiktas prasības gājēju un velobraucēju drošībai
- 7.4. Noteikta prasība pēc velosipēdu novietnes
- 7.5. Noteikti rekomendētie darbinieku, apmeklētāju un loģistikas maršruti
- 7.6. Noteikti ierobežojumi autostāvvietu ietilpībai, ar alternatīviem pasākumiem
- 7.7. Noteiktas prasības pēc alternatīviem transporta veidiem
- 7.8. Darbiniekiem ir pieejamas iespējas strādāt no mājām
- 7.9. Noteiktas prasības būvmateriālu transportam

8. ATKRITUMU SAIMNIECĪBA

- 8.1. Noteiktas prasības otrreiz izmantojamo materiālu un atkritumu uzglabāšanai
- 8.2. Noteiktas prasības nepārstrādājamo atkritumu un pārstrādājamo iekārtu uzglabāšanai
- 8.3. Noteiktas prasības organisko atkritumu kompostēšanai
- 8.4. Noteiktas prasības būvlaukuma atkritumu pārvaldībai:
 - pielietot otrreiz izmantojamus konteiner;
 - prasības Būvuzņēmējam samazināt un pārstrādāt būvniecības atkritumus, vismaz 70% apjomā pēc svara;
 - noteikta prasība būvmateriālu piegādātājiem pieņemt atpakaļ un otrreiz izmantot būvmateriālu iepakojumu

9. ĒKAS UN BŪVDARBU PĀRVALDĪBA (1-4)

- 9.1. Noteikta prasība pēc Aprites cikla izmaksu analīzes noteiktam laika periodam (25-40 gadi)
- 9.2. Ēkas apsaimniekotājs (uzņēmums vai iestāde) ir nozīmējis atbildīgo par Enerģijas ekonomiju
- 9.3. Noteikta prasība izstrādāt enerģijas pārvaldības plānu
- 9.4. Noteikta prasība veikt ēkas apsaimniekotāja apmācību par uzstādītajām sistēmām

9. ĒKAS UN BŪVDARBU PĀRVALDĪBA (5-9)

- 9.5. Noteikta prasība izstrādāt ēkas lietotāju rokasgrāmatu un veikt lietotāju apmācību
- 9.6. Noteiktas prasības Būvuzņēmuma Vides un Sociālo prasību izpildei
- 9.7. Noteiktas prasības Būvuzņēmuma darbinieku apmācībai par enerģiju taupošiem būvdarbiem
- 9.8. Noteiktas prasības būvlaukuma ietekmes uz vidi samazināšanai
- 9.9. Noteiktas prasības būvniecības termiņu optimizācijai, t.sk. darbu saskaņošana ar darbinieku vai iemītnieku uzturēšanos ēkā, un termiņu atbilstība klimatiskajiem apstākļiem

9. ĒKAS UN BŪVDARBU PĀRVALDĪBA

(10-14)

- 9.10. Noteiktas prasības būvniecības ietekmes uz vidi samazināšanai
- 9.11. Noteiktas prasības būvniecības termiņu optimizācijai, t.sk. darbu saskaņošana ar darbinieku vai iemītnieku uzturēšanos ēkā, un termiņu atbilstība klimatiskajiem apstākļiem
- 9.12. Noteikta prasība nodrošināt nepārtrauktu un racionālu materiālu plūsmu un uzglabāšanu objektā, samazinot kaitējumu videi
- 9.13. Noteikta prasība būvniecības laikā regulāri veikt slēpto mezglu un savienojumu fotofiksāciju
- 9.14. Noteikta prasība uzstādīt publiskā telpā informāciju par ēkas kopējo enerģijas patēriņu un galvenajiem patērētājiem.

ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA – KRITĒRIJU PIEMĒRI

- Prasības otrreiz izmantojamo materiālu un atkritumu uzglabāšanai;
- Prasības nepārstrādājamo atkritumu un pārstrādājamo iekārtu uzglabāšanai;
- Prasības organisko atkritumu kompostēšanai;
- Prasības atkritumu pārvaldībai:
 - samazināt un pārstrādāt būvniecības atkritumus, vismaz 70% apjomā pēc svara;
 - samazināt un pārstrādāt sadzīves atkritumus, vismaz 50% apjomā pēc svara;
- Līgumi par atkritumu savākšanu, pārkraušanu, šķirošanu, un uzglabāšanu tam paredzētā laukumā vai apglabāšanu speciālā poligonā;
- Atkritumu pārvadāšanas atļaujas regulāriem pārvadājumiem;
- Prasības otrreiz izmantojamo konteineru izmantošanai ;
- Prasība būvmateriālu piegādātājiem pieņemt atpakaļ un otrreiz izmantot būvmateriālu iepakojumu.

Paldies par uzmanību!

Passive House Latvija

www.passivehouse.lv